

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 162/2022 van 19 juli 2022

Betreft: Een ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de identificatie en registratie van de consumenten die oude metalen of goederen die edele stoffen bevatten verkopen* (CO-A-2022-148)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies bij hoogdringendheid van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-Eerste Minister en Minister van Economie en Werk (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 01/06/2022;

Gelet op de bijkomende inhoudelijke toelichting, ontvangen op 12/07/2022;

Brengt op 19 juli 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de identificatie en registratie van de consumenten die oude metalen of goederen die edele stoffen bevatten, verkopen* (hierna "het ontwerp van koninklijk besluit").

Context en voorgaanden

2. Het ontwerp van koninklijk besluit geeft uitvoering aan artikel 67, §2, van de wet van 18 september 2017 *tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten* (hierna "de Anti-witwaswet"), hetwelk aan beroeps-schroothandelaars en -juweliers een identificatie- en registratieverplichting oplegt met betrekking tot de consumenten (hetzij niet-beroepsmatige verkopers) waaraan zij (tot maximaal 500 euro) in contanten betalen voor de aankoop van oude metalen of goederen die edele stoffen bevatten.

3. Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt de modaliteiten van deze identificatie en registratie te bepalen -waartoe de Koning door artikel 67, §2, tweede lid, 2°, b), Anti-witwaswet uitdrukkelijk wordt gelast- waaronder het vaststellen van de gegevens aan de hand waarvan deze consumenten kunnen worden geïdentificeerd evenals de wijze waarop identificatie en registratie moeten geschieden.

4. Het ontwerp van koninklijk besluit vervangt:

- het koninklijk besluit van 24 mei 2011 *houdende identificatie- en registratiemodaliteiten bij de aankoop van oude metalen*¹ en
- het koninklijk besluit van 24 januari 2012 *houdende identificatie- en registratiemodaliteiten bij de aankoop van edele metalen*²,

welke beide uitvoering gaven aan het inmiddels opgeven³ artikel 70, §3, van de wet van 29 december 2010 *houdende diverse bepalingen (I)*⁴. Zoals toegelicht op p. 1 en 2 van het Verslag aan de Koning bij het ontwerp van koninklijk besluit, brengen thans artikelen 66 en 67 van de Anti-witwaswet alle bepalingen met betrekking tot de beperking van betalingen en schenkingen in contanten en de

---

¹ De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Privacycommissie"), rechtsvoorganger van de Autoriteit, bracht op 2 maart 2011 advies nr. 08/2011 uit betreffende het ontwerp van koninklijk besluit houdende identificatie- en registratiemodaliteiten bij de aankoop van oude metalen (zie: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-08-2011.pdf>).

² De Privacycommissie bracht op 28 september 2011 advies nr. 19/2011 uit betreffende het ontwerp van koninklijk besluit houdende identificatie- en registratiemodaliteiten bij de aankoop van edele metalen (zie: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-19-2011.pdf>).

³ Dit artikel werd opgeheven door artikel 191 van de Anti-witwaswet

⁴ De Privacycommissie bracht op 24 november 2010 advies nr. 28/2010 uit betreffende het wetsontwerp tot invoering van een identificatie- en registratieverplichting bij de aankoop van oude metalen en edele metalen en tot wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen (zie: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-28-2010.pdf>).

uitvloeisels ervan samen, waaronder ook voormelde verplichting tot identificatie en registratie van consumenten die oude en edele metalen verkopen in ruil voor contanten.

5. Het ontwerp van koninklijk besluit moet voorkomen dat artikel 67, §2 van de Anti-witwaswet geen uitwerking heeft en dit door de modaliteiten vast te stellen conform dewelke de identificatie en registratie van deze consumenten moeten gebeuren.

6. De Autoriteit onderzoekt hierna de conformiteit van het ontwerp van koninklijk besluit (als uitvoeringsmaatregel van artikel 67, §2 van de Anti-witwaswet) met de gegevensbeschermingsprincipes, inzonderheid de bepalingen van de AVG en de WVG.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

7. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de *Grondwet*. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de *Grondwet* sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling⁵. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

8. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteits- en het voorzienbaarheidsprincipe moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking(en) vastleggen⁶.

---

⁵ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling*").

⁶ Zie DEGRAVE, E., "*L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000). Zie ook enkele arresten van het

Het gaat hierbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Voor zover de gegevensverwerking(en) geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordig(t)(en)⁷, wat *in casu* het geval lijkt te zijn, kunnen de andere (aanvullende) essentiële elementen van de verwerking(en) in uitvoeringsmaatregelen worden beschreven, meer bepaald:

- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van het (de) beoogde doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

9. Artikel 22 *Grondwet* verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten⁸. In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht 'niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd⁹.

Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁷ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meer van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van art. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoeleinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden, ...

⁸ Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een voorontwerp van wet *tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, Parl.St. Kamer, 54-3185/001, blz1 21-122.*

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 *tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens*, Parl.St. Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, p. 108;
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 *houdende maatregelen inzake gezondheidszorg*, Parl.St. Kamer 2002-03, nr. 2125/2, p. 539;
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, Parl.St. Kamer 2004-05, nr. 1437/2.

⁹ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1; Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4; Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.13.1; Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

1. Doeleinden

10. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

11. Het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt -in uitvoering van artikel 67, §2, tweede lid, 2°, b), van de Anti-witwaswet- de modaliteiten van de identificatie, van de verificatie van de identiteit evenals van de bewaring van de gegevens en het bewijs van verificatie, van de consument¹⁰ die voor de verkoop van oude metalen¹¹ of goederen die edele stoffen¹² bevatten, van de 'beroepsmatige' koper¹³ de betaling geheel of gedeeltelijk (met een maximum van 500 euro) in contanten ontvangt.

12. Artikel 67, §2, van de Anti-witwaswet stipuleert -in het kader van de beperking van het gebruik van contanten- wat volgt:

"Onafhankelijk van het totale bedrag kan er geen enkele betaling of schenking in contanten worden verricht of ontvangen voor meer dan 3000 euro of de tegenwaarde ervan in een andere munteenheid, in het kader van een verrichting of een geheel van verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan.

Behalve in geval van openbare verkoop, uitgevoerd onder het toezicht van een gerechtsdeurwaarder:

1° mag de betaling van koperkabels niet in contanten worden verricht of ontvangen, wanneer de koper geen consument is;

2° mag de betaling van oude metalen of goederen die edele stoffen bevatten, tenzij deze edele stoffen slechts in kleine hoeveelheden en enkel omwille van hun noodzakelijke fysische eigenschappen aanwezig zijn:

a. niet in contanten worden verricht of ontvangen, wanneer noch de verkoper, noch de koper een consument is;

b. niet in contanten worden verricht of ontvangen voor een bedrag van meer dan 500 euro wanneer de verkoper een consument is en de koper geen consument. Indien in dat laatste geval de koper de betaling geheel of gedeeltelijk in contanten aanvaardt te verrichten, moet hij de consument identificeren, zijn identiteit verifiëren en zijn gegevens en het bewijs van de verificatie bewaren, overeenkomstig de door de Koning bepaalde modaliteiten. (...)" (onderlijning door de Autoriteit)

¹⁰ Artikel 67, §1, 1°, van de Anti-witwaswet definieert "consument" als volgt: "iedere natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden buiten het kader van zijn commerciële, industriële of ambachtelijke activiteit of een vrij beroep".

¹¹ Artikel 67, §1, 3°, van de Anti-witwaswet definieert "oude metalen" als volgt: "alle gebruikte en gerecupereerde metalen stukken".

¹² Artikel 67, §1, 2°, van de Anti-witwaswet definieert "edele stoffen" als volgt: "goud, platina, zilver, palladium".

¹³ In het ontwerp van koninklijk besluit wordt deze 'beroepsmatige' koper die geen consument is, "de juwelier of de schroothandelaar" genoemd.

13. De Memorie van toelichting (p. 201) bij artikel 67, §2, tweede lid, van de Anti-witwaswet verduidelijkt dit als volgt:

"Op dit totaalverbod is een uitzondering voorzien voor zeer beperkte contante betalingen tot 500 euro. De invoering van de beperking van contante betalingen heeft immers tot doel fraude in het verlengde van georganiseerde eigendomsriminaliteit zoals opgenomen in het Nationaal Veiligheidsplan te bestrijden. Dit mag niet tot gevolg hebben dat de consument die occasioneel een edel metaal onder de vorm van een oude ring aanbiedt, verplicht wordt een commerciële relatie met de opkoper op te bouwen. In die gevallen is een contante betaling nog toegestaan tot een bedrag van 500 euro. (...) In die gevallen zal de bestaande identificatieverplichting behouden worden."

14. De Autoriteit is van oordeel dat het hiervoor beschreven anti-witwas-registratiedoeleinde, kan worden beschouwd als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

2. (Categorieën van) gegevens en betrokkenen

15. Artikel 5.1.c) AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

16. Uit een samenlezing van artikel 67, §2, tweede lid, 2°, b), van de Anti-witwaswet en artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit blijkt duidelijk dat de consument¹⁴ die oude metalen of een of meer goederen die edele stoffen bevatten te koop aanbiedt aan een persoon die geen consument is, moet worden beschouwd als de betrokkene wiens persoonsgegevens zullen worden verwerkt.

17. Artikel 2, eerste tot derde lid, van het ontwerp van koninklijk besluit preciseert welke (categorieën van) persoonsgegevens met het oog op voormeld anti-witwas-registratiedoeleinde moeten worden geregistreerd, meer bepaald:

"De juwelier of de schroothandelaar registreert de naam, voornaam en geboortedatum van de consument:

1° hetzij door het inscannen of het nemen van een leesbare foto of fotokopie van het voorgelegde identiteitsdocument, waarbij enkel voornoemde gegevens zichtbaar zijn;

---

¹⁴ Naar analogie met wat het- ingevolge artikel 191 van de Anti-witwaswet thans opgeheven- artikel 70,§3, van de wet van 29 december 2010 houdende diverse bepalingen (I) reeds voorzag, ondertekent de consument "een verklaring waarin staat dat hij niet in hoedanigheid van btw-plichtige levert" (zie artikel 1, in fine, van het ontwerp van koninklijk besluit).

"Het doel ervan is zich ervan vergewissen dat de verkoper wel degelijk een consument is, die een betaling in contanten van 500 euro mag ontvangen, en geen beroepsbeoefenaar, die niets in contanten mag ontvangen van een andere beroepsbeoefenaar." (zie p. 3 van het Verslag aan de Koning bij het ontwerp van koninklijk besluit)

2° hetzij wanneer een elektronische identiteitskaartlezer gebruikt wordt, door het ophalen van enkel voornoemde gegevens in een elektronisch formaat.

Bovendien vermeldt de juwelier of de schroothandelaar, met betrekking tot de identificatiegegevens, de aankoopdatum, het soort verkocht goed, het gewicht, de aankoopprijs en voegt een foto ervan toe.

Hij deelt deze identificatiegegevens en deze informatie in chronologische volgorde (van datum van aankoop) in, in een register."

18. De Autoriteit vestigt vooreerst in het algemeen de aandacht van de aanvrager op de belangrijke afweging die in het kader van het ontwerp van koninklijk besluit moet worden gemaakt: enerzijds wil men beletten dat frauduleuze handelaars niet-klienten of niet-bestaande klienten registreren, dus moeten klienten betrouwbare gegevens verstrekken die niet gemakkelijk op een andere manier te bekomen zijn. Anderzijds zou het ontwerp van koninklijk besluit moeten vermijden dat frauduleuze handelaars op gemakkelijke wijze persoonsgegevens verzamelen van klienten die te goeder trouw zijn.

Wat de identificatiegegevens van de consument betreft (artikel 2, eerste lid):

19. Deze identificatie- en registratiemodaliteiten werden overgenomen uit voormelde (zie randnr. 4 van onderhavig advies) koninklijke besluiten van 24 mei 2011 en 24 januari 2012 *houdende identificatie en registratiemodaliteiten bij de aankoop van* (respectievelijk) *oude metalen* en *edele metalen*, waaromtrent de Privacycommissie, rechtsvoorganger van de Autoriteit, in de terzake uitgebrachte adviezen (nrs. 08/2011 en 19/2011) wees op volgende aandachtspunten:

- dat geen kopie mag worden gemaakt van de keerzijde van de identiteitskaart aangezien uitsluitend de naam, voornaam en geboortedatum van de betrokkene moeten worden ingezameld;
- dat de betrokkene moet kunnen controleren welke gegevens precies geregistreerd werden, bijvoorbeeld door voor te schrijven dat deze verrichting moet gebeuren in zijn aanwezigheid en dat hem kopie van de geregistreerde gegevens moet worden overhandigd.

20. Artikel 2, vierde lid, van het ontwerp van koninklijk besluit schrijft thans voor:

"De juwelier of schroothandelaar informeert de consument over de identificatiegegevens en informatie die hij registreert en overhandigt hem, indien hij erom verzoekt, een fotokopie van deze gegevens."

21. De Autoriteit merkt op dat artikel 1 en artikel 2, eerste lid, 1° van het ontwerp van koninklijk besluit, enkel gewag maken van een identiteits*document*, daar waar in artikel 2, eerste lid, 2° sprake

is van een elektronische identiteitskaartlezer.¹⁵ In dit verband dient erop te worden gewezen dat teneinde het voorleggen van de elektronische identiteitskaart van de betrokkenen te kunnen eisen, private actoren -zoals *in casu* de juwelier of de schroothandelaar- overeenkomstig artikel 6, §4¹⁶ van de wet van 19 juli 1991 *betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten* dienen te beschikken over een regelgevende bepaling die zulks bepaalt en die deze hiertoe uitdrukkelijk machtigt. Bij gebreke hieraan, is dit immers enkel mogelijk op basis van de vrije, specifieke en geïnformeerde toestemming van de houder van de kaart en kan deze laatste, overeenkomstig artikel 6, §4, *in fine* van de wet van 19 juli 1991, dit steeds weigeren.¹⁷

22. De Autoriteit dient dan ook te concluderen dat artikelen 1 en 2 van het ontwerp van koninklijk besluit in hun huidige formulering niet voldoen aan voormelde vereiste van artikel 6, §4 van de wet van 19 juli 1991 en de juweliërs en de schroothandelaars niet toelaten de elektronische identiteitskaart van de betrokken consumenten te eisen. Bijgevolg dient deze bepaling desgevallend te worden geherformuleerd met uitdrukkelijke vermelding van "identiteitskaart".¹⁸

23. De Autoriteit is voorts van oordeel dat in artikel 2, 1° van het ontwerp van koninklijk besluit het inscannen of nemen van een leesbare foto of fotokopie moet worden uitgesloten voor de elektronische identiteitskaart. Immers, bij het vernieuwde model van de elektronische identiteitskaart zal, naast naam, voornaam en geboortedatum ook het Rijksregisternummer op de voorkant van de kaart staan.¹⁹ Ingevolge artikel 8 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* is het gebruik van het Rijksregisternummer maar toegestaan mits machtiging door of krachtens de wet of door de minister van Binnenlandse Zaken en dit van de overheden, instellingen en personen opgelijst in artikel 5, §1 van voormelde wet van 8 augustus 1983. Er zou eventueel kunnen worden voorzien dat de juwelier of schroothandelaar enkel naam, voornaam, geboortedatum en een aantal cijfers van het nummer van de voorgelegde identiteitskaart noteren (bijvoorbeeld cijfer 4-8).

¹⁵ De Autoriteit merkt wel op dat er op dit punt in artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit een divergentie bestaat tussen de Nederlandstalige en de Franstalige tekst (*identiteitsdocument vs carte d'identité*).

¹⁶ Zoals gewijzigd ingevolge artikel 27 van de wet van 25 november 2018 *houdende diverse bepalingen met betrekking tot het Rijksregister en de bevolkingsregisters*.

¹⁷ Er dient in dit verband op te worden gewezen dat "vrij" impliceert dat de betrokkene een werkelijke keuze en controle heeft. Als algemene regel schrijft de AVG voor dat als een betrokkene geen werkelijke keuze heeft, zich gedwongen voelt om toestemming te geven of het voor hem negatieve gevolgen zal hebben als hij niet toestemt, de toestemming niet geldig is. Indien toestemming is opgenomen als een niet-onderhandelbaar onderdeel van de voorwaarden, wordt deze verondersteld niet vrijelijk te zijn verleend. Bijgevolg wordt toestemming niet geacht vrijelijk te zijn verleend, indien de betrokkene zijn toestemming niet zonder nadelige gevolgen kan weigeren of intrekken (zie Europees Comité voor Gegevensbescherming, *Richtsnoeren 05/2020 inzake toestemming overeenkomstig Verordening 2016/679*, p. 8, randnr. 13). Overeenkomstig overweging 43 AVG kan de toestemming bovendien geen geldige rechtsgrond vormen voor de verwerking in het geval waarin er sprake is van een duidelijke wanverhouding tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke. Op basis van voorgaande is de toestemming ook *in casu* geen geschikte rechtsgrond voor het vragen van de voorlegging van de identiteitskaart.

¹⁸ Zie ook randnrs. 44 e.v. van advies nr. 111/2022 van de Autoriteit van 3 juni 2022 betreffende een ontwerp van ministerieel besluit *met betrekking tot de opleiding voor professionele gebruikers van biociden van producttype 14 en van producttype 18*.

¹⁹ Zie <https://www.vernieuwde-aid.be/>.

24. De Autoriteit stelt zich tot slot vragen bij de betrouwbaarheid van bepaalde identiteitsdocumenten (bv. buitenlandse vreemdelingenkaarten of reispassen) welke vermoedelijk makkelijk te bemachtigen zijn (op de 'zwarte markt') en op basis waarvan overheidsdiensten bij controle dus mogelijks heel moeilijk kunnen nagaan of het al dan niet om een bestaand persoon gaat. Er kan misschien overwogen worden om in dergelijke gevallen (bij gebreke aan betrouwbare identiteitsdocumenten) de contante betaling volledig uit te sluiten.²⁰

Wat de andere, aan voormelde identificatiegegevens gelinkte, informatie betreft (artikel 2, tweede en derde lid):

25. Het Verslag aan de Koning bij artikel 2 van het ontwerp van koninklijk besluit licht toe als volgt:

"De Economische Inspectie heeft immers vastgesteld dat bij gebrek aan deze precisering sommige juweliërs een deel van hun aankopen waarbij grote bedragen zijn gemoeid, op frauduleuze wijze toeschreven aan consumenten die in werkelijkheid voor kleine bedragen hadden verkocht. Op die manier kon de identiteit worden verhuld van de echter verkopers, die ervan werden verdacht de goederen die ze aan de juwelier verkochten, te hebben gestolen. De chronologische indeling zou dit soort constructies nog ingewikkelder moeten maken."

26. De Autoriteit neemt er akte van.

27. Afgezien van voorgaande bemerkingen met betrekking tot de voorlegging en kopieernaam van de elektronische identiteitskaart, is de Autoriteit van oordeel dat de hiervoor opgelijste (categorieën van) persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is ter verwezenlijking van voormeld anti-witwas-registratiedoeleinde en dus conform met het in artikel 5.1.c) AVG ingeschreven principe van minimale gegevensverwerking.

28. Bij het gebeurlijk uitlezen van de elektronische identiteitskaart, dient naast het beginsel van minimale gegevensverwerking eveneens het beginsel van gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen -vervat in de artikel 25 AVG- in acht te worden genomen. Daartoe dient de gehanteerde elektronische applicatie aldus te worden ingesteld dat enkel de gegevens worden gefilterd die ter zake dienend, noodzakelijk en toereikend zijn voor het nagestreefde doel.²¹

---

²⁰ De juwelier of schroothandelaar kan daarbij eventueel ook uitgenodigd worden de hem voorgelegde identiteitsdocumenten (kosteloos en in real time) te verifiëren via www.checkdoc.be en een eventuele Europese en/of internationale tegenhanger(s).

²¹ <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/thema-s/eid/uitlezen>.

3. Bewaartermijn van de gegevens

29. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

30. Artikel 2, vijfde lid, van het ontwerp van koninklijk besluit stipuleert dienaangaande: *"Hij (zijnde de juwelier of de schroothandelaar) bewaart deze gegevens en informatie gedurende tien jaar na de aankoop."*

31. Na bevraging terzake licht de aanvrager deze bewaartermijn toe als volgt: *"Het bijhouden van de gegevens en informatie gedurende tien jaar na de aankoop is noodzakelijk om een adequaat toezicht mogelijk te maken. Indien deze informatie niet voldoende lang bijgehouden wordt, kunnen inbreuken in bepaalde gevallen niet opgespoord worden. Dit houdt verband met de verjaringstermijn, zoals voorzien in het gemeen recht: het Koninklijk besluit is genomen in uitvoering van artikel 67, §2, van de anti-witwaswet. Inbreuken op het KB kunnen bestraft worden met een strafrechtelijke geldboete van 250 tot 225.000 euro overeenkomstig artikel 137 anti-witwaswet. Dergelijke inbreuken zijn dus wanbedrijven waarvoor een verjaringstermijn van 5 jaar geldt wat door stuiting of schorsing verlengd kan worden tot maximaal 10 jaar (dit volgt ook uit artikel 138 anti-witwaswet, dat boek I van het Strafwetboek van toepassing verklaart). De gegevens moeten dus maximaal 10 jaar bijgehouden kunnen worden aangezien maximaal 10 jaar terug kan gegaan worden voor het vaststellen van inbreuken."*

32. De Autoriteit neemt er akte van.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

33. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

34. Noch artikel 67, §2 van de Anti-witwaswet, noch het ontwerp van koninklijk besluit, voorzien in een uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG voor daarin beschreven registratieverplichting.

35. In het adviesaanvraagformulier vermeldt de aanvrager terzake dat *"chaque entreprise en vieux métaux ou métaux précieux est responsable de son traitement de données"*. Zulks lijkt tevens

te kunnen worden afgeleid uit de bewoordingen van artikel 67, §2, tweede lid, 2°, b), van de Anti-witwaswet en van het ontwerp van koninklijk besluit die de ' koper die geen consument is', ook 'de juwelier of de schroothandelaar' genoemd, uitdrukkelijk belasten met voormelde gegevensregistratie (bewaring inclus), evenals met de kennisgeving daarvan ten aanzien van de betrokken consument.

36. Een transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG is niettemin aangewezen. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.

37. De Autoriteit herinnert er daarbij aan dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving in overeenstemming moet zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt en met de zeggenschap die hij heeft over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

38. Aangezien de verwerkingsverantwoordelijke, in navolging van het hiervoor (zie randnr. 8 van onderhavig advies) uiteengezette legaliteitsprincipe, moet worden beschouwd als een van de essentiële elementen van een gegevensverwerking, dringt de Autoriteit erop aan dat deze uitdrukkelijk als dusdanig zou worden opgenomen in de regelgeving.

5. Derde-ontvangers van de gegevens

39. De Autoriteit stelt vast dat het adviesaanvraagformulier (o.a.) volgend kenmerk toedicht aan de door het ontwerp van koninklijk besluit (in uitvoering van artikel 67, §2 van de Anti-witwaswet) omkaderde gegevensverwerking: *"Les données sont communiquées ou accessibles à un tiers."*

40. Hoewel 'de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt' moet worden beschouwd als een essentieel element van de gegevensverwerking hetwelk, in navolging van het legaliteitsbeginsel (zoals beschreven onder randnr. 8 van onderhavig advies), zijn weerslag moet vinden in de regelgeving die de verwerking omkadert, wordt hiervan, noch in artikel 67 van de Anti-witwaswet, noch in het ontwerp van koninklijk besluit, enig gewag gemaakt. In voorkomend geval, moet aan deze lacune worden verholpen.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van koninklijk besluit:

- uitdrukkelijke vermelding van "identiteits*kaart*" in artikelen 1 en 2 van het ontwerp van koninklijk besluit teneinde de voorlegging ervan te kunnen eisen (zie randnr. 21 en 22);
- uitsluiten van mogelijkheid tot inscannen, fotograferen of kopiëren van de identiteitskaart (zie randnr. 23);
- transparante en uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de AVG (zie randnr. 38);
- in voorkomend geval, oplisting van de (categorieën van) ontvangers aan wie persoonsgegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt (zie randnr. 40).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur